

TÜRKİYE TRIBÜNALI'NİN NİHAİ MÜTALAASI

24 EYLÜL 2021

1. Bir Mütalaa Mahkemesi olarak Türkiye Tribünali, Türkiye'nin yargılama yetkisi altında gerçekleşen insan hakları ihlalleri iddialarını bağımsız olarak değerlendirmek ve raporlamakla görevliydi. Bu Mütalaa yasal olarak bağlayıcı değildir, ancak farkındalık yaratmak için ahlaki otoriteye sahip bir kaynak olarak hizmet edebilir. Gerçekten de sessizlik, temel insan haklarının en büyük düşmanıdır.
2. Tribünal bağımsızdır. Tüm yargıçları insan hakları alanında deneyime sahiptir. Üçü Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde yargıçtı. Tribünal'ın yargıçlarından biri, o ülkedeki en yüksek mahkeme olan Güney Afrika Anayasa Mahkemesi'nin bir yargıçtı. Bir yargıç Birleşmiş Milletler'de üst düzey görevlerde bulundu. Başka bir yargıç, son derece uluslararası bir sivil toplum kuruluşunda üst düzey bir konuma sahiptir. Tüm yargıçlar tanınmış üniversitelerde profesördür veya öyleydi. Tribünal yargıçlarının hiçbirinin Türkiye veya başka bir tarafla, uygun olmayan bir kayırma veya önyargıya yol açabilecek herhangi bir bağlantısı yoktur. Görevlerini pro bono olarak yerine getirdiler. Bu oybirliği ile alınan Mütalaa, ciddi bir değerlendirmenin ve yoğun bir tartışmanın sonucudur.
3. Tribünal'ın duruşması aydınlatıcı ve derin bir deneyimdi. Umarım sadece Türkiye'de değil, bölgede ve hatta dünya çapında insan hakları durumuna ilişkin farkındalığın artmasına katkıda bulunacaktır.
4. Tribünal'ın Mütalası, uluslararası ve Avrupa insan hakları hukukuna ve Uzman Raportörler tarafından Tribünal'e sunulan bilgilere ve tanıkların ifadelerine dayanmaktadır.
5. Türkiye hükümetinin, Tribünal'ın yetkisiyle ilgili bilgileri veya sunumları Tribünal'e sunabilecek bir konumda olduğu halde, bunu yapmamayı seçmesi talihsiz bir durumdur.
6. Tribünal'e sunulan Bilirkişi Raporları derin, ayrıntılı ve kapsamlıydı. Çok değerli bilgiler içeriyorlardı. Tribünal'ın Mütalası, raporlardan ve sözlü ifadelerden ortaya çıkan bilgilerin toplamına dayanmaktadır.
7. Sunumda ele alınan konuların farklı doğasının bir sonucu olarak, tanıkların sözlü ifadelerinin doğası ve içeriği de zorunlu olarak farklıydı. Tanıklar kendi deneyimlerini anlattılar. İnsan zaafaları, anlaşılır bir şekilde bazen ön plana çıktı. Bazı tanıklar gergindi; ve biraz duygusal. Birkaçı travma belirtileri

gösterdi ve umarız tıbbi veya psikolojik yardım alacaklardır. Tribüna1, tanıkların ifadeleri sırasında gösterdikleri cesareti ve sessizliğin kırılmasına katkılarını teslim etmektedir.

8. Sunulan ifadenin bazı yönleri dokunaklıydı; ve diğerleri biraz ürpertici. Örneğin bir görgü tanığı, kendisini kaçırana nereye olduğunu sorduğunda kendisine “ne var olan ne de var olmayan bir yerde” denildiğini söyledi. Diğerleri Tribüna1’e sadece nasıl fiziksel olarak işkence gördüklerini değil, aynı zamanda eşlerinin ve kızlarının tecavüze uğrama tehdidini de anlattı. Tribüna1, ağır insan hakları ihlallerinin gelecek nesiller için uzun vadeli ve belki de kalıcı sonuçlarının farkındadır. Tribüna1, Mütalaasının, herkesin insan onuruna ve haklarına saygı gösterilmesini ve korunmasını teşvik edeceğini ve ilham vereceğini umuyor.
9. Tanıklar yeminli ifade vermediler. Türk hükümeti veya temsilcilerinin bulunmaması nedeniyle, tanıklık örneğin çapraz sorgulama yoluyla test edilmedi. Tanıkların hiçbirisi diğer tanıklarla veya raporların içeriğiyle çelişmedi. Gerçek şu ki, bazıları raporlardaki bilgileri doğruladı.
10. Tribüna1, altı konuda soruları ele almakla görevlendirilmiştir: işkence; kaçırma; basın özgürlüğü; cezasızlık; Yargı Bağımsızlığı; ve Türk hükümetinin eylemlerinin insanlığa karşı suç teşkil edip etmediği. Bu konular elbette örtüşüyor. Örneğin, kaçırılan ve ortadan kaybolan birisine sıklıkla işkence yapılır. Olayları, şikayetleri ve iddiaları haber yapacak özgür bir basın olmasaydı, kamuoyu ve uluslararası toplum kaçırma ve işkenceden haberdar olmazdı. Bu suskunluk ve bilgisizlik, konunun araştırılıp mahkemeye götürülmemesiyle sonuçlanıyor. Avukatlık mesleği daha da sindirilirse ve yargı bağımsız değilse, bunu mutlaka cezasızlık takip edecektir.
11. Şimdi Tribüna1’in altı konuya ilişkin görüşünü ifade etmeme izin verin:

İŞKENCE

12. Tribüna1, Türkiye’de, özellikle Kürt halkı ve Gülen hareketi ile bağlantılı veya onları desteklediği düşünülen kişilere ve ayrıca adi suçlardan şüphelenilen kişilere karşı sistematik ve organize bir işkence kullanımının olduğu görüşündedir.
13. Tribüna1, Türkiye’nin uluslararası işkence yasağına tabi olduğunu hatırlatır. Türkiye’nin darbe girişiminin ardından olağanüstü hal ilan ettiğini ve 20 Temmuz 2016’da Bakanlar Kurulu’na AİHM’ye yükümlülüklerini askıya aldığını bildirdi Bakanlar Kurulu’na bildirdiğini kabul etmekle birlikte, yürürlükteki uluslararası yasal belgelerde yer alan işkence yasağının mutlak olduğunu ve herhangi bir derogasyonun mümkün olmadığını hatırlatır.

14. Tanık ifadeleri, işkencenin sistematik ve organize kullanımına ilişkin olarak Tribünal'e sunulan diğer bilgilerle tutarlıdır ve işkence eylemlerinde hakim olan kalıbı doğrulamaktadır. Bu bağlamda Tribünal, münferit işkence vakalarında kendisini beyan etmeye değil, Türkiye'deki küresel insan hakları durumu hakkında bir görüş formüle etmeye çağrıldığını yineler.
15. Tribünal, akrabalara yönelik işkence tehditlerinin, özellikle de birinin karısına ve kızına tecavüz edilmesinin, mağdurlardan bazılarını kendilerine fiziksel işkence eylemlerinden daha fazla etkilediğini özellikle kaydetmektedir. Bu bağlamda, Tribünal, başkalarına uygulanan ağır kötü muameleyi izlemeye zorlanan kişilerin zihinsel acılarının, uluslararası işkence suçunun gerektirdiği ağırlık düzeyine yükselebileceğinin bazı uluslararası mercilerce tanınmasına katılmaktadır.
16. Ayrıca, Tribünal keyfi tutuklama, gözaltı ve işkencenin mağdurlar üzerinde yalnızca fiziksel ve zihinsel düzeyde değil, aynı zamanda sosyal düzeyde de ciddi ve uzun süreli etkileri olduğunu kabul etmektedir. Bu bağlamda, Tribünal bazı kişilerin cezaevinden çıktıktan sonra aileleri ve toplulukları tarafından reddedildiğini gözlemlemektedir. Bu sosyal reddedilme onlar için dayanılmaz hale gelebilir ve ülkeden kaçma kararlarını etkileyebilir.
17. Son olarak Tribünal, Türk devletinin kötü muamele iddialarını önlemek ve soruşturmak için önlem alma yükümlülüğünü yineler.
18. Yukarıdakiler ışığında, Tribünal, Türkiye'nin davranışının uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerine uygun olmadığı kanaatindedir.

İNSAN KAÇIRMA

19. Kaçırımlarla ilgili olarak, Tribünal, kaçırımların, siyasi muhalif olarak algılananlara yönelik devlet eyleminin bir parçası olduğu ve kaçırma şikayetleri ve iddialarının gerektiği gibi soruşturulmadığı görüşündedir. Türkiye, tüm Kişilerin Zorla Kaybedilmelerden Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'ye taraf olmamakla birlikte, yine de *ius cogens* kapsamında yükümlülükleri bulunmaktadır.
20. Aşağıdakileri kabul etmek için makul nedenler vardır: iddia edilen mağdurlar keyfi olarak özgürlüklerinden yoksun bırakılır ve resmi bir yasal prosedür dışındadır; Türk hükümet yetkilileri, en azından dolaylı olarak boyun eğme yoluyla özgürlüklerinden yoksun bırakılmalarına katılmaktadırlar; ve Türk makamları, ilgili kişilerin akıbetini ve nerede

olduklarını açıklamayı reddetmektedir. Bu nedenle, uluslararası hukukta anlaşıldığı üzere, kaçırmalar, zorla kaybetmeler anlamına gelmektedir.

21. Tribünal ayrıca, zorla kaybetmelerin infazında kullanılan tekrar eden bir örüntü gözlemliyor. Ülke içinde zorla kaybetmelerle ilgili olarak, ilk olarak, zorla özgürlükten yoksun bırakmalar güpegündüz, görgü tanıkları veya güvenlik kameraları eşliğinde gerçekleştirildiği için failer kolluk kuvvetlerinin müdahalesinden endişe duymuyor gibi görünmektedir; ikinci olarak, kaçırmalar benzer bir şekilde, yani aynı tip araçlar kullanılarak, genellikle bir araba kazasına neden olarak ve kurban olduğu iddia edilen kişilerin başlarına bir poşet geçirilerek, ardından siyah bir nakil aracına itilerek gerçekleştirilmektedir.
22. Ülke dışı zorla kaybetmelerle ilgili olarak, Tribünal aşağıdaki tekrar eden durumları gözlemler: ülke dışı kaçırma, Türkiye tarafından kaçırılan kişinin pasaportunun iptal edilmesi yoluyla teşvik edilir ve bu da seyahat sırasında tutuklanmasıyla sonuçlanır veya Türk Milli İstihbarat Teşkilatı, ev sahibi devletin resmi rızası olmadan veya ev sahibi devletin resmi rızası ile resmi bir yasal prosedür dışında yürütülür.
23. Tribünal, müteakip uzun süreli ortadan kaybolmanın ve keyfi gözaltının uluslararası hukuka uygun olmadığı görüşündedir.
24. Tribünal'e sunulan bilgilere dayanarak, ülke içinde zorla kaybetmelerin MİT görevlileri veya Türk Devleti ile veya Türk Devleti için çalışan diğer kişiler tarafından gerçekleştirildiği sonucuna varmak için makul gerekçeler bulunmaktadır. Tribünal, Türkiye'nin, Türkiye dışındaki ülkelerdeki zorla kaybetmelere ilişkin katılımını ve dolayısıyla sorumluluğunu alenen kabul ettiğini kaydeder.
25. Ayrıca Tribünal, bu zorla kaybetmelere ilişkin şikayet ve iddiaların etkin bir şekilde soruşturulmadığı görüşündedir.
26. Tribünal, Türkiye'nin uluslararası hukuk kapsamındaki pozitif soruşturma yükümlülüğüne uygun hareket etmediği ve hükûmete muhalif olarak algılanan kişilerin özgürlük, kişisel bütünlük ve yaşam haklarının etkin bir şekilde korunmadığı sonucuna varmıştır.

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

27. Tribünal, basına ve ifade özgürlüğüne yönelik baskının, Devletin eleştirel sesleri susturmak ve insanların bilgiye erişimini sınırlamak için daha geniş bir politikasına işaret ettiği görüşündedir.

28. Tribünel, şeffaflık ve hesap verebilirlik dahil olmak üzere demokratik ilkelerin geliştirilmesinde ifade özgürlüğünün vazgeçilmez rolünü vurgular. Özgür bir basın, demokratik toplumdaki rolünü ancak bilgiye erişim ve bilgiyi yayma özgürlüğü garanti edilirse yerine getirebilir. Bu nedenle basın özgürlüğü, hükümetin hesap verebilirliği ve insan haklarına saygı için gerekli bir “bekçi” işlevi görür.
29. Bu Tribünel aşağıdaki hususları endişeyle kabul etmektedir: duruşma öncesi veya uzun süreli gözaltında tutulan gazetecilerin içinde bulunduğu kötü durum; cumhurbaşkanı veya devlete hakaret veya karalama nedeniyle kovuşturmalar ve ağır mahkumiyetler; Kürt ve Ermeni meselelerini haber yapan gazetecilerin kriminalize edilmesi; basın ve medya mensuplarına uygulanan yinelenen fiziksel ve zihinsel şiddet; kendilerine karşı muğlak karalama, hakaret ve terör yasası hükümlerinin uygulanması; Olağanüstü hal yetkilerinin kötüye kullanılmasının yanı sıra Devlet yetkililerinin gazetecilik mesleğinin iç işlerine doğrudan ve sürekli müdahalesi.
30. Hükümet ile medyası arasındaki birincil gerilim alanı, kamusal ve siyasi alanda yer almaktadır. Kamu yararına ilişkin ifadeleri içeren politik ifade, ifade özgürlüğünün en çok korunan şeklidir. Bu, bu özgürlüğün istisnalara tabi tutulamayacağı anlamına gelmez, ancak AİHM'nin belirlediği gibi, bu tür istisnalar “ancak katı bir şekilde yorumlanmalı ve herhangi bir kısıtlamaya duyulan ihtiyaç inandırıcı bir şekilde belirlenmelidir.”
31. Türk medyasının, siyasi şiddet bağlamında bile, terörizm de dahil olmak üzere, kamu yararına olan konularda haber yapmak için halka karşı bir görevi vardır. Devlet, terörle mücadelede basına belirli kısıtlamalar getirebilir, ancak bunların uluslararası hukuka uygun olduğundan emin olmak için kesinlikle bir dengeleme testinden geçmesi gerekir.
32. Tribünel, özellikle 2016 darbe girişiminin ardından, rapor edilen medya müdahalesi vakalarının çoğunun gerçekleştiği zor ve rahatsız edici siyasi durumu kabul etmektedir. Terörün Türkiye'de her yerde olduğu gibi, demokrasi ve istikrar için önemli bir tehdit oluşturduğu inkar edilemez. Ancak, daha önce sıklıkla yaptığı gibi, sorunları kamusal tartışma yoluyla çözme olanağı sunması demokrasinin temel bir özelliğidir. Sadece hassas ancak önemli siyasi konularda haber yaptıkları için gazetecilerin cezai kovuşturması ve tutuklanması, başlı başına bir basın özgürlüğüne doğrudan müdahale biçimidir ve otosansüre yol açabilecek caydırıcı bir etkiye sahiptir.

33. Gazetecilerin kriminalize edilmesi, kovuşturulması ve tutuklu yargılanmasının yaygın olarak kullanılması yoluyla ifade özgürlüğünün, özellikle basın özgürlüğünün kısıtlanması, 15-16 Temmuz 2016 olaylarıyla daha da kötüleşti ve halkın demokratik bir toplumda gerekli olan bu özgürlükleri aktif olarak kullanmasını engellemektedir. Ayrıca, doğrudan hedeflerinin ailelerini ve topluluklarını derinden etkilerler.
34. Yukarıdakilerin ışığında Tribunal, Türkiye'nin basın özgürlüğüne ilişkin davranışının uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerini karşılamadığı görüşündedir.

CEZASIZLIK

35. Tribunal, Türkiye'de 1980 yılından bu yana, özellikle 15 Temmuz 2016 darbe girişiminden bu yana benzeri görülmemiş seviyelere ulaşan kalıcı ve hakim bir cezasızlık kültürü olduğu görüşündedir.
36. Tribunal, Raporun cezasızlığa katkıda bulunan ve sorunun örgütlü ve kurumsallaşmış doğasını gösteren birbiriyle bağlantılı beş neden belirlediğini kabul etmektedir: (i) eksik yasal yapı, (ii) cezasızlık kalıplarını güçlendiren siyasi söylem, (iii) devlet görevlilerini sorumlu tutacak siyasi iradenin olmaması, (iv) savcılarının etkisiz ve gecikmiş soruşturmaları ve (v) bağımsız bir yargının olmaması.
37. Tribunal, işkence ve zorla kaybetme gibi ciddi insan hakları ihlallerine ilişkin iddialara ilişkin etkili soruşturma yapılmamasının, savcılarının devlet görevlileri tarafından işlenen suçlara ilişkin soruşturma başlatma konusundaki isteksizliklerinin bir sonucu olduğunu kaydeder. Ayrıca, Tribunal, Türk hukukundaki cezasızlık hükümlerinin, memurların, kamu görevlilerinin, güvenlik güçlerinin ve istihbarat servislerinin personelinin - en azından pratikte - kovuşturulmasını, Devlet tarafından kontrol edilen ilgili idari makamın iznine tabi kıldığını gözlemlemektedir.
38. Tribunal, cezasızlık kültürünün yargıda ve daha özel olarak ceza adalet sisteminde yerleşik olduğunu kaydeder. Ciddi insan hakları ihlallerine yönelik etkili soruşturmaların yapılmaması, yargının gerçek ve algılanan bağımsızlığının olmaması ve faillerin hesap verme sorumluluğunun olmaması sonucunda vatandaşlar yargı sistemine olan güvenlerini kaybetmişlerdir. Ayrıca, ciddi insan hakları ihlallerinin mağdurları, adalete etkin erişimin olmaması nedeniyle daha da travmatize oluyor.
39. Tribunal, ciddi insan hakları ihlallerine yönelik kalıcı ve hakim cezasızlığın, Türkiye'nin uluslararası hukuk kapsamındaki yükümlülüklerine uygun olmadığı görüşündedir. Ayrıca, bu

cezasızlık Türkiye'de işkence ve zorla kaybetmelerin sistematik ve organize kullanımını sürdürmekte ve hatta teşvik etmektedir.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE ADALETE ERİŞİM

40. Tribüna, Türkiye'nin 2010 ve 2013 yılları arasındaki dönemde hukuk ve yargı sisteminde önemli reformlar yaptığını gözlemlemektedir. Tribüna, özellikle 2010 yılında kabul edilen ve Anayasa Mahkemesi'nin bireysel başvuruları alabilmek için yetkilerini genişleten anayasa reformuna atıfta bulunmaktadır. İnsan haklarının korunması için ve Yüksek Yargı Konseyi üyelerinin bileşimini ve atama prosedürünü değiştirdi. Bu reform, yargı bağımsızlığının sağlanması ve insan hakları ihlalleri durumunda bireylerin adalete erişiminin garanti altına alınması yönünde doğru yönde atılmış bir adımdı.
41. Bununla birlikte Tribüna, geçerli yasal çerçevenin etkili güvenceler sağlamasına rağmen, hükümetin Haziran 2013'teki Gezi parkı protestosuna ve dahası Aralık 2013'te yolsuzluktan üst düzey devlet yetkililerinin somut kovuşturma tehdidinde verdiği tepkiyle hukukun üstünlüğünün çok hızlı bir şekilde istikrarsızlaştırıldığını endişeyle not eder.
42. İlk olarak, Tribüna, yargının bağımsızlığını bozan çok sayıda (değişiklik) yasanın kabul edildiğini kaydeder. Tribüna özellikle, Yüksek Yargı Konseyi'nin bağımsızlığını kısıtlayan Şubat 2014 tarihli yasaya atıfta bulunmaktadır. Ayrıca, Yüksek Yargı Kurulu ve Anayasa Mahkemesi üzerindeki siyasi kontrol, 20 Ocak 2017 tarihinde kabul edilen ve üyelerinin seçim ve atama usullerini değiştiren çeşitli Anayasa değişiklikleriyle güçlendirilmiştir.
43. İkinci olarak, Tribüna, zorla yer değiştirmelere ek olarak, Yüksek Yargı Konseyi tarafından hazırlanan bir listeye dayanarak, darbe girişimi sonrasında yaklaşık 4.560 hakim ve savcının toplu olarak ihraç edilmesini endişeyle not etmektedir.
44. Üçüncü olarak, Tribüna, hükümet tarafından onaylanmayan kararlar alan veya soruşturmalar yürüten çok sayıda hakim ve savcının, darbe girişiminden sonra terör örgütü üyeliği şüphesiyle tutuklanarak cezaevine konulduğunu kayd eder. Bu, Tribüna'nın görüşüne göre, yargıya ciddi bir gözdağı teşkil etmektedir.
45. Tribüna, bu bağlamda, AİHM'nin 22 Aralık 2020 tarihli Selahattin Demirtaş / Türkiye kararında gözlemlendiği üzere, çok muğlak ve aşırı geniş yorumlanan ulusal terörle mücadele ceza

hükümlerine atıfta bulunmaktadır. Ayrıca, Tribüna1, özellikle terörle mücadele davalarında, olağanüstü hal kararnameleriyle getirilen ve kendi görüşüne göre Türkiye'nin uluslararası insan hakları yükümlülüklerine uygun olmayan savunma hakkının kapsamlı sınırlamalarına dikkat çekmektedir. Tribüna1 ayrıca avukatların ve insan hakları savunucularının yargılanmasıyla da ilgilenmektedir. Ayrıca, Tribüna1, Haziran 2014 tarihli Kanunun 'sulh ceza hakimleri' oluşturduğunu ve onlara daha yüksek bir adli makam tarafından etkin bir inceleme olmaksızın arama emri çıkarma, bireylerin gözaltına alınması, web sitelerinin engellenmesi veya mülklere el konulması gibi geniş yetkiler verdiğini gözlemlemektedir.

46. Son olarak, Tribüna1, AİHM'nin tutukluların derhal serbest bırakılmasını emreden iki kararının uygulanmaması konusundaki endişelerini dile getirmektedir.
47. Tribüna1'in görüşüne göre ve yargının bağımsız olmamasına ve yaygın cezasızlık kültürüne binaen, Türkiye'deki yargı sisteminin mevcut durumunda adalete etkin erişim ve dolayısıyla temel insan haklarının korunması hayalidir.

İNSANLIĞA KARŞI SUÇLAR

48. Tribüna1, belirli durumlarda potansiyel bireysel cezai sorumluluğu değerlendirme yetkisine sahip olmadığını kesin olarak yineler. Bununla birlikte, Tribüna1, kendi mütalaasına göre Türkiye'de gerçekleşmiş ve gerçekleşmeye devam eden işkence ve insan kaçırma eylemlerinin, insanlığa karşı suç olarak nitelendirmeye izin verecek belirli, küresel bir bağlamın parçası olup olmadığı konusunda uluslararası teamül hukukuna göre bir görüş formüle etmeye çağrılmaktadır.
49. Tribüna1, en azından Temmuz 2016'daki darbe girişiminden bu yana, işkence eylemlerinin ve zorla kaybetmelerin sistematik ve organize bir şekilde gerçekleştiği görüşündedir. Bu bağlamda, Tribüna1 özellikle aşağıdaki hususlara dikkat çekmektedir: rapor edilen davaların çok sayıda olması; işkence için uzmanlaşmış ekiplerin varlığı; etkili soruşturmaların olmaması ve devlet görevlilerinin cezasız kalması; yetersiz yasal çerçeve; AİHM kararlarının uygulanmaması; ve bu ağır insan hakları ihlallerinin mağdurlar ve aileleri üzerindeki ciddi, uzun süreli etkisi. Ayrıca Tribüna1, işkence ve zorla kaybetme eylemlerinin özellikle hükümete muhalif olarak algılanan sivilleri hedef aldığını gözlemlemektedir.

50. **Sonuç olarak Tribüna, bu işkence ve zorla kaybetme eylemlerinin yalnızca münferit olaylar olarak görülemeyeceği görüşündedir. Aksine, Tribüna'ın görüşüne göre, bunlar Türkiye'de en azından Temmuz 2016'dan bu yana herhangi bir sivil nüfusa yönelik yaygın ve sistematik bir saldırının parçası olarak görülmelidir.**
51. **Nitekim Tribüna, Türkiye'de işlenen işkence ve zorla kaybetme eylemlerinin, uygun bir merci önüne getirilen başvurularda sanığın özel bilgi ve niyetinin ispatına bağılı olarak insanlığa karşı suç teşkil edebileceği görüşündedir.**

- SON -